

Toelichting verwerking uitkomsten MER in structuurvisie

Er is een planMER opgesteld voor het gehele projectgebied van De Nieuwe Kern, gekoppeld aan de concept-structuurvisie (05-12-2019). De m.e.r.-procedure heeft als doel het milieu een volwaardige plaats te geven in de bestuurlijke besluitvorming, zodat met de uitkomst van de m.e.r., het MER-rapport een solide en toegespitste onderbouwing kan worden gegeven.

Het uitgangspunt in de concept-structuurvisie was een programma met een totaal van 450.000 m² voor woonfuncties. Bij een gemiddeld vloeroppervlak van 100 m² bvo (bruto vloeroppervlak) leidt dit tot circa 4.500 woningen in het gebied.

De ruimte in de regio en in de gemeente Ouder-Amstel is schaars en de vraag naar woningen groot waardoor er sprake is van enorme ruimtedruk. Het is om deze reden, ook met het oog op de toekomst, van belang te onderzoeken wat de 'draagkracht' van het gebied is. Daarom is in de procedure ook een alternatief onderzocht met een ruimer bouwprogramma, gebaseerd op een totaal van 620.000 m² voor woonfuncties. Bij een gemiddeld vloeroppervlak van 100 m² bvo (bruto vloeroppervlak) leidt dit tot circa 6.200 woningen in het gebied.

Het verschil in aantal woningen tussen beide programma's komt voort uit de hoeveelheid midden- en laagbouw die wordt gerealiseerd in het plangebied. In het woonprogramma met 6.200 woningen wordt de midden- en laagbouw opgehoogd ten opzichte van het woonprogramma van 4.500 woningen. Uitgangspunt is dat er geen toename van het aantal bouwkvavels is in de situatie met 6.200 woningen ten opzichte van de situatie met 4.500 woningen.

Het doel van de m.e.r. is om de relevante milieueffecten en de variant voor de beoogde ingreep op een objectieve manier inzichtelijk te maken.

Het MER geeft aan dat er vanuit milieuoogpunt geen onoverkomelijke bezwaren zijn tegen de voorgenomen ontwikkeling van De Nieuwe Kern. Wel zijn er aandachtspunten benoemd die verwerkt zijn in de ontwerp structuurvisie. Voor sommige onderwerpen zijn vanuit het MER mitigerende maatregelen voorgesteld, bij andere worden geen negatieve effecten verwacht en in de meeste gevallen ondersteunen de uitkomsten van de onderzoeken de gemaakte keuzes.

Verkeer

Openbaar vervoer

In de structuurvisie is al sterk ingezet op een verschuiving van autogebruik naar duurzamere vormen van vervoer. De ligging van het gebied nabij station Duivendrecht in combinatie met de sturing op een lager autobezit (voornamelijk voor het oostelijke deel) zorgen ervoor dat de model split lager is dan in de huidige situatie en het gemiddelde in Zuidoost.

De adviezen vanuit het MER ondersteunen de gemaakte keuzes, die op basis van deze uitkomsten nadrukkelijker benoemd zijn in de structuurvisie:

- De Holterbergweg en de oversteekbaarheid daarvan zijn ook van invloed op het OV-gebruik. Door in te zetten op aantrekkelijke routes naar het station en een goede oversteekbaarheid van de Holterbergweg kan een groter OV-aandeel aan de westkant bereikt worden.
- Gebruik van OV kan verder nog gestimuleerd worden door het versterken van het aanbod van voor- en natransport, zoals fietskluizen, fietsenstalling en deelfietsen.

Autoverkeer

Beide varianten zorgen voor een toename van het verkeer op de omliggende wegvakken. De grootste toename zit op de Holterbergweg, echter is deze ten opzichte van de huidige situatie relatief beperkt. De intensiteiten op de wegvakken van de Holterbergweg blijven ruimschoots onder de capaciteit van de wegvakken.

De adviezen vanuit het MER ondersteunen de gemaakte keuzes, en benoemen tevens een aantal aandachtspunten voor de inrichting van de ringweg en de kruisingen met de Holterbergweg:

- De ringweg kan verkeersveilig ingericht worden als gebiedsontsluitingsweg waar 50km/u wordt gereden en fietsstroken of vrij liggend fietspad worden gerealiseerd.
- De kruispunten met de Holterbergweg moeten dmv verkeerslichten of een ongelijkvloerse kruising opgelost worden in verband met de verkeersintensiteiten op die weg.

Langzaam verkeer

Het nieuwe fietsnetwerk zorgt voor een fijnmaziger structuur binnen het plangebied en biedt de nodige langzaam verkeerverbindingen.

De adviezen vanuit het MER ondersteunen de gemaakte keuzes, en benoemen tevens een aantal aandachtspunten voor de inrichting van de langzaam verkeerverbindingen:

- Voor een goede inrichting van het plangebied is het een vereiste dat de langzame verkeersinfrastructuur inclusief ingericht wordt voor alle verkeersdeelnemers. Dit betekent dat de wegprofielen breed genoeg zijn voor een apart trottoir en dat langzaam verkeerverbindingen apart van het autonetwerk gerealiseerd worden.
- Het effect van het fijnmazige fietsnetwerk is terug te zien in het fietsgebruik in beide varianten: 28 % van de verplaatsingen vinden plaats per fiets. Dit aandeel is hoger dan het gemiddelde in de omgeving van het plangebied.

Geluid

Door een grote diversiteit aan verschillende geluidsbronnen is sprake van een complexe geluidssituatie. Met name de geluidsbelasting ten gevolge van Schiphol is bepalend voor de geluidssituatie in DNK. De Holterbergweg, de nieuwe wegenstructuur en de spoorwegen zorgen ook voor geluidsproductie.

De adviezen vanuit de MER ondersteunen de gemaakte keuzes, en benoemen tevens een aantal aandachtspunten die zijn opgenomen in de structuurvisie:

- Voor de realisatie van geluidgevoelige functies zoals woningen is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.
 - o Geluidswering langs de A2. Een geluidafschermende constructie van 9 meter hoog is naar verwachting essentieel om te voldoen aan de maximale ontheffingswaarde.
 - o Wanneer de nieuwe bebouwing niet direct op de wegrand van de Holterbergweg en de ringweg gesitueerd wordt, wordt voldaan aan de maximale ontheffingswaarde. Omdat de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden, dient de mogelijke toepassing van geluidreducerende maatregelen te worden onderzocht.
 - o Om de geluidsbelasting van railverkeer te beperken kan worden gedacht aan geluidsschermen langs de diverse spoorverbindingen rond DNK. Met een afscherming van circa 3 meter hoog wordt binnen het gehele gebied voldaan aan de maximale ontheffingswaarde.
 - o Het plangebied De Nieuwe Kern ligt (nagenoeg) in het verlengde van de Buitenveldertbaan op Schiphol. De 53 dB-contour ligt in het meest noordelijk deel van het plangebied. Dit is het deel waar geen nieuwe geluidgevoelige functies gerealiseerd worden.
 - o Het luchtvaartgeluid in DNK komt vanuit de noordelijke richting. Door aan de noordzijde van het plangebied hoge (bij voorkeur niet geluidgevoelige) bebouwing te realiseren, kan voor geluidsafscherming in het achterliggende gebied worden gezorgd.
 - o Geluidadaptief ontwerpen was al als uitgangspunt benoemd in de concept-structuurvisie en wordt door de MER bevestigd als mogelijke oplossing voor beperken van geluidshinder.

- Evenementengeluid afkomstig van de Johan Cruijff Arena vormt geen belemmering voor de ontwikkeling van DNK.

Luchtkwaliteit

Uit het luchtkwaliteitsonderzoek blijkt dat in en rond het plangebied altijd ruim wordt voldaan aan de grenswaarden van de Wet milieubeheer. Er zijn geen nadere aanbevelingen of maatregelen nodig.

Ecologie

Door de voorgenomen ontwikkeling van DNK gaat veel potentieel leefgebied en gaan verschillende potentiële verblijfplaatsen verloren. Dit is logisch in een extensief gebruikt gebied waar een nieuwe woonwijk ontwikkeld gaat worden. In beide varianten is de ontwikkeling van DNK daarom negatief ten aanzien van verschillende diersoorten indien geen mitigerende maatregelen worden genomen.

Vanuit de MER wordt een aantal aandachtspunten benoemd die zijn opgenomen in de structuurvisie:

- Door de voorgenomen ontwikkeling van DNK gaat veel potentieel leefgebied en gaan verschillende potentiële verblijfplaatsen verloren. In beide alternatieven is de ontwikkeling van DNK daarom zeer negatief ten aanzien van beschermde soorten indien deze binnen het plangebied aanwezig zijn. Ook voor algemene soorten waarvoor de zorgplicht geldt, is afname van leefgebied niet te voorkomen met de ontwikkeling van DNK.
- Voor beide varianten is een verlies aan habitat en essentiële gebiedsfuncties voor een breed scala aan dier- en plantensoorten te verwachten. Hoewel niet alle plant- en diersoorten wettelijk strikt beschermd zijn, wordt een negatief effect van DNK verwacht op deze soorten.
- Door in de nieuwe situatie specifiek rekening te houden met bestaande soorten kunnen zeer algemene en niet-kritische soorten erop vooruit gaan.
 - o Door middel van compensatie van leefgebieden en door de nieuw in te richten delen van DNK natuurinclusief te maken is het voor algemene soorten mogelijk een positief eindoordeel te halen. Gefaseerd werken draagt ook bij aan het effect.
 - o Ook voor vleermuizen en vogels die in gebouwen broeden, kan het natuurinclusief bouwen leiden tot een verbetering van het habitat. Juiste keuzes op het gebied van het vergraven van watergangen, nieuw aan te leggen oppervlaktewater en beplantingsschema's en het beheer daarvan kunnen tevens bijdragen aan een positief effect.
 - o Door het aanleggen van verbindingen van het stadspark naar omliggende groene zones kan een impuls gegeven worden aan met name algemene soorten. Indien bij de inrichting rekening gehouden wordt met deze verbindingen en ook de juiste beplantingskeuzes (inheems materiaal en verschillende typen beplantingen zoals ruigte, kruiden en bloemen) worden gemaakt, kan het stadspark, net als de gebouwen, als natuurinclusief worden gezien.

Stikstof

De voorgenomen ontwikkeling leidt zowel in de aanlegfase als de gebruiksfase tot de uitstoot van stikstof. De uitgevoerde berekeningen laten zien dat in de aanlegfase effecten op zeven verschillende Natura 2000-gebieden ontstaan als gevolg van de uitstoot van stikstof op basis van het basialternatief. Het alternatief gemaximaliseerd programma laat effecten op negen verschillende Natura 2000-gebieden zien.

De aanlegfase is niet nader niet beschouwd, omdat er vanuit wordt gegaan dat, met de huidige ontwikkelingen in wet- en regelgeving rond stikstofdepositie, dit binnen een partiele vrijstelling valt.¹

Uit de stikstofberekening met AERIUS 2020 blijkt dat de beoogde ontwikkeling in de gebruiksfase leidt tot een permanente toename van stikstofdepositie. Deze toename is maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op Natura 2000-gebied Naardermeer en maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op Natura 2000-gebied Botshol.

In de Natura 2000-gebieden Naardermeer en Botshol zijn acht stikstofgevoelige habitattypen/leefgebieden aanwezig die in vier gevallen al matig tot sterk overbelast zijn. Ingeval van de niet overbelaste situaties is geconcludeerd dat een projecteffect op zichzelf én in cumulatie met andere plannen/projecten gezien de zeer tijdelijke en relatief lage depositiebijdragen niet tot significante gevolgen kan leiden. Daarom is een passende beoordeling stikstofdepositie gemaakt voor de vier habitattypen/leefgebieden die (naderend) overbelast zijn. De conclusie van de ecologische beoordeling was voor elk van deze habitattypen/leefgebieden dat significante effecten uitgesloten zijn, omdat er als gevolg van de beoogde ontwikkeling slechts sprake is van een zeer kleine depositie en dit geen knelpunt vormt voor het behalen van de instandhoudingsdoelen.

Conclusies passende beoordeling (op basis van de maximale variant en dus ook van toepassing bij de basisvariant):

- Als gevolg van de gebiedsontwikkeling De Nieuwe Kern is er sprake van een permanente stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol/ha/jaar op de Natura 2000-gebieden Naardermeer en Botshol.
- In de ecologische toets is voor alle habitattypen/leefgebieden geoordeeld dat het voornemen op zichzelf met zekerheid niet leidt tot significante gevolgen, ondanks een (geringe) bijdrage aan depositie.
- De beoogde ontwikkeling zal, ook in combinatie met effecten van andere plannen/projecten, niet alsnog tot significante gevolgen leiden.
- Uit de effectbeoordeling blijkt dat er als gevolg van deze geringe depositie geen sprake zal zijn van significante effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Naardermeer en Botshol. Vervolgstappen zoals een ADC-toets zijn daarom niet noodzakelijk.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat de stikstofdepositie geen beperking vormt voor de ontwikkeling van De Nieuwe Kern.

Archeologie, landschap en cultuurhistorie

Het plangebied kent een lage archeologische verwachtingswaarde. Vanwege die lage archeologische verwachtingswaarde is de kans zeer klein dat hiermee archeologische waarden worden aangetast. Er zijn geen nadere aanbevelingen of maatregelen nodig. Met betrekking tot landschap en cultuurhistorie is een aantal aandachtspunten benoemd die zijn opgenomen in de structuurvisie:

Het streven om het clubhuis van de AOC te behouden en op te nemen in de nieuwe structuur stond al in de concept-structuurvisie, maar aanvullend is ook de wens opgenomen om te onderzoeken of het mogelijk is om het Zwarte Laantje, dat de afgelopen jaren door de AOC in ere hersteld is, op te nemen in de nieuwe plannen. Daarnaast is als mitigerende mogelijkheid nog aangegeven dat het laantje geaccentueerd kan worden met een aantal knotwilgen (passende vegetatie bij het oorspronkelijke veenlandschap en verwijzend naar het bebouwingslint). Aangevuld met een

¹ Op 9 maart 2021 heeft de Eerste Kamer het Wetsvoorstel Stikstofreductie en Natuurverbetering aangenomen ([Wet Stikstofreductie en natuurverbetering | VNG](#)). Het streven is dat de wet op 1 juli 2021 in werking treedt. In de wet is een belangrijk onderdeel voor de bouwsector opgenomen, namelijk een partiële vrijstelling van de natuurvergunningsplicht voor de bouwsector: de vrijstelling geldt voor de 'bouw-, sloop- of aanlegfase; de Natura 2000-vergunningplicht blijft gelden voor activiteiten met mogelijk significante gevolgen die tijdens de 'gebruiksfase' worden verricht.

informatiebord wordt de oorspronkelijke relatie met de veenontginning voor bewoners en bezoekers beleefbaar.

Externe veiligheid

Voor beide varianten geldt dat er sprake is van een lichte stijging van het groepsrisico ten opzichte van de referentiesituatie. Het groepsrisico is echter nog steeds onder de oriëntatiewaarde gelegen. Er zijn geen nadere aanbevelingen of maatregelen nodig.

Klimaatbestendigheid

Vanuit het MER wordt een aantal aandachtspunten benoemd die zijn opgenomen in de structuurvisie.

Wateroverlast

De zettingsgevoeligheid van het gebied is een risico voor het thema wateroverlast. Het is essentieel de ophogingen van het toekomstige maaiveld via voorbelasting met zand en of grond aan te leggen, zodat het gebied zo min mogelijk verzakt of daalt na aanleg (restzetting van maximaal 20 cm in 30 jaar). Als de doelstelling van rainproof inrichten wordt bereikt, worden beide varianten positief beoordeeld voor het criterium wateroverlast. Dit is afhankelijk van de verdere detaillering van het plan en ontwerp.

De concept structuurvisie geeft aan dat de openbare ruimte rainproof ingericht wordt. De maatregelen om dit te bereiken waren nog niet concreet gemaakt. In de ontwerp-structuurvisie zijn de uitgangspunten en principes voor de waterstructuur opgenomen, inclusief voorbeelden van rainproof maatregelen:

- Zorgen voor voldoende verschil tussen vloerpeil en straatpeil (vloerpeil minimaal 15 cm hoger dan de as van de weg);
- Toevoegen tijdelijke waterberging in de openbare en private ruimte, zoals vegetatiedaken, opvangconstructies onder wegen en wadi's;
- Groenzones benutten als tijdelijke waterberging;
- Multifunctioneel ingerichte buitenruimte, bijvoorbeeld spelen combineren met groen en waterberging;
- Wateroverlast knelpunt van de hoofdontsluitingsweg Holterbergweg verhelpen.

Hittestress

Een aandachtspunt voor het vervolg, als de structuurvisie wordt uitgewerkt in stedenbouwkundige plannen en inrichtingsplannen, is het bieden van voldoende koele, schaduwrijke, toegankelijke openbare ruimte, buitenruimte en daken voor alle toekomstig bewoners.

Droogte

Het plangebied is droogtegevoelig vanwege de natuurlijke bodemopbouw van klei en een meters dik veenpakket. Ophoging en voorbelasting van het maaiveld is nodig om voldoende hemelwater vast te kunnen houden en vertraagd af te voeren. Ook kan de ophoging ervoor zorgen dat de veenlagen onder de grondwaterstand blijven, waardoor de oxidatie van het veen afneemt. Dit geeft een sterk positieve bijdrage aan de droogtebestendigheid van de ontwikkeling. In groenvoorzieningen en watergangen kan water worden vastgehouden en op natuurlijke wijze infiltreren in de ondergrond. Voor het criterium droogte geldt dat voor beide varianten een positief effect wordt verwacht indien maatregelen voor beperking van de restzetting, vergroting van de sponswerking van het gebied en voor de waterbeschikbaarheid van beplanting en natuurgrasvelden worden meegenomen.

Energievoorziening

Voor de ontwikkeling van DNK wordt een grote hoeveelheid woningen aan het plangebied toegevoegd. De energiebehoefte zal dan ook fors toenemen ten opzichte van de referentiesituatie waarin nauwelijks sprake is van bebouwing in het plangebied. Om die

reden is voor dit thema slechts een effectbeschrijving opgenomen in het MER in plaats van een effectbeoordeling.

Warmtevoorziening

Een bronnet gevoed met warmte en koude uit "buurt WKO's" is de het meest haalbare voorkeursysteem voor de warmtevoorziening. Hierbij wordt de temperatuur van het water uit het bronnet per woning of per woonblok op gewenste temperatuur gepompt met een warmtepomp. Retour van de warmte wordt gebruikt voor de koude. Dit systeem levert voor elke bouwfaserings de meest flexibele oplossing voor de ontwikkelaars.

Elektriciteitsvoorziening

Een deel van de benodigde energievraag zal opgewekt worden met zonnepanelen in het plangebied. Hoeveel energie uiteindelijk opgewerkt zal worden in DNK is nu nog onbekend. De vraag naar energie zal fors toenemen ten opzichte van de referentiesituatie. Bij de ontwikkeling van DNK wordt gestreefd naar het gemeentelijk doel om energieneutraal te zijn.

Gezondheid en leefkwaliteit

De gebiedsdynamiek en sociale cohesie wordt door functiemenging en meer ruimte voor ontmoetingsplekken verhoogd ten opzichte van de huidige situatie. Ondanks het verdwijnen van groene ruimte (in de vorm van golfbanen en een deel van de volkstuinen) wordt ook nieuwe groenblauwe ruimte gecreëerd waarbij de openbare toegankelijkheid beter is dan in de huidige situatie. Ook draagt het programma dat is opgenomen in de concept-structuurvisie aan sociale en fysieke gezondheidsbevordering. Beide varianten worden positief beoordeeld voor het effect op gezondheidsbevordering.

Bodem en water

Door het ontwikkelen van het gebied zullen waar nodig bodem en/of grondwaterverontreinigingen worden gesaneerd. Het saneren van bodem- en grondwaterverontreinigingen heeft een positief effect op de kwaliteit van de bodem en het grondwater.

Het watersysteem wordt verbeterd door een robuustere inrichting met meer ruimte voor vegetatie. Daarom is een positief effect te verwachten op de indicator waterkwaliteit. Er is geen verschil tussen beide alternatieven. Een voorwaarde voor deze effectbeoordeling is dat er voldoende rekening wordt gehouden met de stijghoogte (kans op opbarsten van de bodem) en de kwaliteit van het diepere grondwater (zout, voedselrijk). Aanvoer van dieper grondwater kan de waterkwaliteit namelijk verslechteren. Dit betekent dat de impact van (tijdelijke) ontgravingen en peilverlagingen, met name in de laagste delen van het gebied, vooraf onderzocht en afgewogen dienen te worden.

Commissie m.e.r.

Het MER-rapport is beoordeeld door de Commissie m.e.r.. Deze adviseert als onafhankelijke organisatie over de inhoud van milieueffectrapporten.

De commissie heeft op 22 juli 2021 advies uitgebracht op het MER-rapport De Nieuwe Kern. Hierin werd geadviseerd op het MER aan te vullen op 4 punten mbt een alternatief zonder integrale ophoging, effecten van geluid, effecten van stikstofdepositie en de monitoring.

Deze aanvullingen zijn opgenomen in een addendum bij het MER-rapport. Vanuit het addendum is de ontwerpstructuurvisie aangevuld.

In het addendum wordt uitgelegd dat het gezien de waterhuishoudkundige situatie niet mogelijk is om een variant te beschouwen waarbij het woongebied niet integraal opgehoogd wordt. Echter is de structuurvisie wel aangevuld met het voornemen om in de stedenbouwkundige uitwerking en de uitwerking van het watergebiedsplan een nadere verkenning uit te voeren op de mogelijkheden om (delen van) het nieuwe stadspark slechts beperkt op te hogen en daardoor (meer) bestaande vegetatie te kunnen behouden.